

ČAKOVEC _
NEZAVISNA
KULTURA _
STANJE I
POTREBE

1 _ Analiza stanja nezavisne kulturne scene u Čakovcu

2 _ Istraživanje o potrebama u nezavisnoj kulturi u Čakovcu

3 _ Analiza financiranja ustanova i organizacija civilnog društva u kulturi u Čakovcu

1 _ Analiza stanja nezavisne kulturne scene u Čakovcu

1/1 _ Što je nezavisna kultura?

Kultura je jedna od najvažnijih karakteristika društva. U širem kontekstu obuhvaća sve što je čovjek stvorio - materijalne i nematerijalne proizvode. Njihovom proizvodnjom, čovjek je zapravo zadovoljavao svoje potrebe. Stoga, kultura je vrlo složen i širok pojam.

Kulturu često dijelimo na visoku, masovnu, narodnu i popularnu. Pod visokom kulturom podrazumijevamo proizvodnju vrhunskih kulturnih proizvoda čija je vrijednost općeprihvaćena (slike najpoznatijih slikara, nagrađivani filmovi i glazbena dijela...). Masovna kultura obuhvaća industrijski proizvedene proizvode za masovno tržište, široku publiku (trendi glazbeni hitovi, serije sapunice...). Narodna kultura je kultura “običnog naroda”, te nastaje spontano, iz naroda (narodne nošnje, narodni plesovi, etno proizvodi...). Popularna kultura pak obuhvaća proizvode koji su namijenjeni širokoj publici, ali se proizvode u sustavu gdje je ne manje važna i vrijednosna osnova (npr. country glazba u SAD-u).

Kultura u općem kontekstu obuhvaća muzejsku, galerijsku, knjižničarsku, arhivsku, kazališnu, glazbenu i glazbeno-scensku, nakladničku, likovnu i filmsku djelatnost. Promocijom i potporom tih djelatnosti u Hrvatskoj se bavi Ministarstvo kulture, ključna institucionalna jedinica Vlade RH koja strateški radi na razvoju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i proizvodnje te zaštititi i očuvanju kulturne baštine.

Ministarstvo kulture nezavisnu kulturu razumijeva kao “nove modele umrežavanja, inovativne umjetničke i kulturne prakse nastale pod utjecajem novih medija i tehnologija na umjetničko stvaralaštvo, socijalni angažman, razvoj novih oblika interdisciplinarnog i/ili intermedijalnog

umjetničkog stvaralaštva, međusektorsko djelovanje, uspostavljanje nezavisnih institucija koje djeluju na regionalnoj i međunarodnoj razini”. Dakle, nezavisnu kulturu obilježava proizvodnja van institucionalnog, komercijalnog okvira. Podrazumijeva autonomno djelovanje organizacija i pojedinaca/ki koji na kritički, aktivistički, politički angažiran i interdisciplinarni način proizvode materijalne (prostore, opremu, instrumente, predmete, rukotvorina...) i nematerijalne (glazba, ples, priče, pjesme, predstave, performansi...) proizvode.

Ključni akteri nezavisne kulturne scene su organizacije civilnoga društva - udruge, umjetničke organizacije, neformalne inicijative, platforme i mreže, nezavisni neprofitni klubovi i centri te hibridne institucije. Te aktere, na vrijednosnoj razini karakteriziraju otvorenost, transparentnost, participativnost - vrijednosti koje ne žive pretjerano unutar hrvatskog institucionalnog okvira kulture.

1/2 _ Kratki pregled razvoja nezavisne kulture u Čakovcu

Nezavisna kultura u Međimurju razvija se od osamdesetih godina prošlog stoljeća. Iako se tad nije koristio taj naziv za opis izvaninstitucionalnih kulturnih praksi, brojne su inicijative obilježile prve projekte nezavisne kulturne scene - od neformalnih programa u raznim omladinskim klubovima u većim međimurskim mjestima do djelovanja poluinstitucionalnih programa, poput Pinkleca u okviru Centra za kulturu Čakovec. Dio tih programa se ugasio, dio njih je nastavio djelovati za vrijeme i nakon ratnih godina. No svakako, veliki dio njih poslužio je kao inspiracija i motivacija razvoju novih.

Jedan od najznačajnijih društvenih prostora iz osamdesetih godina bio je Klub mladih, omladinski klub koji je djelovao u sklopu Centra za kulturu Čakovec. Fokus mu je dakako bio na programima mladih i za mlade, no provodio je vrlo raznolike programske aktivnosti. Jedan od najjačih programa do devedesetih je bio kazališni program, koji je generirao i prije spomenute Pinklece. U devedesetim godinama prošlog stoljeća, prostor

Kluba mladih se komercijalizira i time gubi svoju punu društvenu funkciju - ipak, u tom prostoru ACT, druge neprofitne organizacije i nezavisni promotori organiziraju devedesetih i dvijetisućitih desetke koncerata nezavisnih bendova. Sve dok 2012. godine Centar za kulturu ne zatvara taj prostor za svoje potrebe (danas djeluje pod nazivom Mala scena Vinko Lisjak).

Najjača nezavisna kulturna scena u Čakovcu bila je krajem devedesetih i početkom dvijetisućitih. Osim što je bila poznata po najplodnijoj fanzinskoj produkciji u Hrvatskoj (u jednom trenutku izlazilo je desetak fanzina - vidi *Prilog 2.*), u tom razdoblju počele su djelovati brojne neprofitne organizacije u kulturi koje su nosile razvoj nezavisne kulturne scene - udruga Trn, Centar za mlade - CEZAM, ACT i druge. Udruga Trn pokrenula je brojne lokalne inicijative, CEZAM (danas i dalje snažna udruga mladih na nezavisnoj kulturnoj sceni) pokrenuo je nezavisni Dramski studio Dada koji danas djeluje kao pridruženi studio Kazališne družine Pinklec u sklopu Centra za kulturu ali i Prostor - danas jedini manje-više autonomni prezentacijski prostor čakovečke nezavisne kulturne scene (redovito se u njemu odvijaju koncerti, performansi, radionice, sajmovi, ponekad izložbe). ACT je radio u različitim prostorima - od Kluba mladih, preko kluba Ex, čakovečkog Puba i varaždinskih prostora do hodnika u Starom hrastu, bivšoj tvornici namještaja - različite programe - s naglaskom na koncerte i festivale, ne samo glazbene. Jedini poluskvot koji je djelovao u to vrijeme u Čakovcu bila je Gajba.

Kraj devedesetih bilo je i vrijeme kada je sviralo puno nezavisnih bendova. Bendovi su dijelili prostore za probe, dijelili opremu za svirke, zajedno organizirali lokalne koncerte i festivale. Skoro stotinjak bendova iznjedrila je međimurska nezavisna scena od devedesetih do danas (vidi *Prilog 1.*)

Negdje 2010. godine nezavisna kulturna scena se većim dijelom krenula institucionalizirati. CEZAM od tada djeluje u Prostoru (privatnom prostoru u najmu Grada) i uglavnom biva financiran gradskim sredstvima, ACT zapravo prestaje s provedbom programa u kulturi (osim marginalno i više interdisciplinarno), razvijaju se novi projekti postojećih neprofitnih organizacija (npr. HDLUM, KU Pokret plus, Studio suvremenog plesa "TEUTA") u suradnji s lokalnim vlastima (najčešće u javnim prostorima - Muzej Međimurja, zgrada Scheier, gradski trgovi...), a medijske neprofitne

udruge poput Fotografije fokusiraju se na razvoj info-portala i edukacijske programe.

Danas te organizacije prvenstveno rade na jačanju vlastitih kapaciteta za bolje upravljanje i jače programsko djelovanje, usmjerene su dakle organizacijskom i programskom razvoju, uz kontinuiranu, ali smanjenu produkciju u kontekstu proizvodnje s početka ovog stoljeća.

Na lokalnoj razini danas ne postoji jasna strategija razvoja kulture, dakle ni jasna strategija i praksa financiranja programa nezavisne kulture, korištenja i upravljanja postojećih javnih prostora. Javni prostori u kulturi - Zgrada Scheier, Mala scena Vinko Lisjak, neki prostorni kapaciteti Muzeja Međimurja Čakovec - trenutno stoje neiskorišteni i traže kvalitetnije upravljanje kroz modele suupravljanja i civilno-javnog partnerstva.

1/3 _ Ključni akteri nezavisne kulturne scene u Čakovcu

Ključni akteri nezavisne kulturne scene su samoorganizirane grupe građana/ki, organizacije civilnoga društva - udruge, umjetničke organizacije, neformalne inicijative, platforme i mreže, nezavisni neprofitni klubovi i centri te hibridne institucije. Ključna funkcija tih aktera je produkcija, a kako je jedna od ključnih vrijednosti transparentnost i participativnost, ključni akteri su i publika (koja može imati funkciju konzumenta, kupca, korisnika, sukreatora...) i razne suradničke/partnerske organizacije iz javnog i privatnog sektora, dakle nacionalne i lokalne platforme, institucije i vlasti.

U nastavku dajemo kratki pregled ključnih aktera čakovečke nezavisne kulturne scene.

_ Produkcija

Centar za mlade Čakovec (CEZAM) je volonterska, neprofitna udruga koju vodi grupa ambicioznih mladih pojedinaca/ki čiji cilj je probuditi mlade ljude za aktivno sudjelovanje u kreiranju raznih edukativnih, kulturnih i kreativnih sadržaja za sve mlade grada Čakovca. CEZAM

organizira koncerte svih žanrova (čime otvaraju prostor mladim neafirmiranim bendovima za prezentaciju) i razne edukacijske programe, poput glazbenih radionica, radionica crtanja, radionica pisanja književnih radova, itd. Udruga djeluje kroz klupski prostor (simboličnog naziva "Prostor") koji je otvorenog tipa i sufinanciran uz potporu Grada Čakovca. <https://www.facebook.com/PROSTOR.CK/>

Fotografija - udruga za fotografsku kulturu radi na širenju fotografske kulture, poglavito predavanjima, radionicama, organiziranjem izložbi, te vođenjem portala fotografija.hr (koji je pokrenut 2009. godine i danas je referentna točka za hrvatsku fotografiju). Ključne kompetencije članova udruge pokrivaju teoriju i praksu od klasične do digitalne fotografije. Najveće postignuće udruge, uz portal, je međunarodni Salon fotografije Čakovec (koji je pokrenut 2011. godine i održava se jednom godišnje). <https://fotografija.hr>

Hrvatsko društvo likovnih umjetnika Međimurja (HDLUM) strukovna je udruga akademski obrazovanih umjetnika koja već 17 godina djeluje na promociji likovne kulture i suvremene umjetničke djelatnosti te audiovizualnog stvaralaštva. Uspješno realizira skupne izložbe članova, kolaboracije s drugim srodnim udrugama (HDLU Rijeka, HDLU Istra, HDLU Zadar, HDLU Vinkovci i HDLU Varaždin) te projekte vezane uz promicanje suvremene umjetnosti (Novi Stari Grad, Čakovec, 2015.; Platforma za Društveni Centar Čakovec 2011.-2018.). <https://www.facebook.com/hdlumedijmurja/>

Kulturna udruga Pokret plus djeluje od 2008. godine, s osnovnom djelatnošću organizacije kulturnih događanja, izrade, realizacije i promicanja projekata na području glazbenog, filmskog, audio vizualnog stvaralaštva i medijske kulture. U dosadašnjim aktivnostima suorganizator je centralne gradske kulturne manifestacije Ljeto u gradu Zrinskih, uključena u organizaciju obilježavanja Dana grada Čakovca, Dana Međimurske županije, organizaciju filmskog festivala, raznih koncerata, predstava i izložbi, te kao partner na osmišljavanju i provođenju programa u čakovečkom Centru za mlade. Unutar Udruge djeluje i glazbeni sastav Waitapu, koji je svojim glazbenim izričajem skrenuo pažnju na svoj rad i

izvan granica, izdao album za francuskog izdavača, te osim na domaćim eminentnim festivalima, gostovao više puta u inozemstvu.

<https://www.facebook.com/waitapu.bassonic/>

Studio suvremenog plesa "TEUTA" njeguje suvremeni plesni izričaj. Započeo je s radom kao Plesna grupa Centra za kulturu Čakovec, a 1992. godine se osamostaljuje u Plesni studio "TEUTA". Sudjelovanjem na 8. Susretu hrvatskih plesnih ansambala, započinje niz njihovih zapaženih nastupa. Zbog svog prepoznatljivog stila 2008. godine prerastao je u "Studio suvremenog plesa - TEUTA" Čakovec. Danas "TEUTA" okuplja preko 70-ak plesača u dobi od 4 do 23 godine koji stvaraju u Domu amatera u Čakovcu, a ujedno je i članica Gradske zajednice kulture grada Čakovca.

<https://www.facebook.com/TEUTA-Studio-suvremenog-plesa-240335282669193/>

Platforma za Društveni centar Čakovec, kao neformalna inicijativa društvenih aktivista i organizacija u nezavisnoj kulturi, djelovala je od 2014. do ljeta 2015. godine. U kolovozu 2015. godine formalizirala je svoje djelovanje registracijom saveza udruga, na inicijativu 11 organizacija civilnog društva iz Međimurske županije, koje djeluju u različitim društvenim područjima - od nezavisne kulture do organizacija koje pružaju socijalne usluge u zajednici.

Misija Platforme je zagovaranje sustavnih i održivih rješenja za napuštene i neiskorištene javne prostore te suupravljanje neprofitnom ustanovom Društveni centar Čakovec.

<https://drustvenicentar.hr/>

_ Publika

Čakovečka publika prvenstveno je izložena konzumaciji komercijalnih programa, koji se često grupiraju u ključne kulturne događaje lokalne zajednice - Dani Grada Čakovca, Porcijunkulovo, Jesen u gradu Zrinskih, Advent u gradu Zrinskih, Međimurski fašnik i drugi. Ključna obilježja takvih programa su komercijalni karakter, senzacionalistički pristup i zabava za narod. Recentna istraživanja pokazala su kako konzumacija takvih

programa zatvara otvorenost publike novim formatima, formama, programima - naročito prema onima koji očekuju participativnost, doprinos publike kreiranju i prezentaciji programa.

Publika nezavisne kulturne scene u Čakovcu nije pretjerano raznolika.

Zaklada Kultura nova je u 2017. godine napravila kratko mapiranje među lokalnom zajednicom koja posjećuje programe članica Platforme za Društveni centar Čakovec koje je utvrdilo kako ključnu publiku čine mladi u dobi između 15 i 29 godina (više od 50%, uključujući dvije specifične skupine - studente i mlade obitelji). Drugu ključnu publiku nezavisne kulturne scene u Čakovcu čine društveni i kulturni aktivisti.

Mladi

Na području Međimurske županije živi više od 23.000 osoba koje spadaju u kategoriju mladih (od 15 do 29 godina života). Od toga nešto manje od polovice čine žene. Mladi su u Republici Hrvatskoj posebno ugroženi jer ih je veliki broj nezaposlenih. Kada govorimo o profesionalnim težnjama mladih one su rangirane na sljedeći način: naći stalan i siguran posao, zaposliti se, osigurati egzistenciju. Kada govorimo o slobodnom vremenu mladih, rang ljestvica aktivnosti kojima se bave izgleda ovako: slušanje glazbe (80%), izlasci s prijateljima (66,9%), gledanje televizije (54,3%), gledanje filmova (52%), bavljenje sportom (30%), čitanje (26,7%). Gotovo trećina mladih volontira barem jednom godišnje. Pritom je volontiranje kod organizacije kulturnih festivala/događaja odmah iza pomaganja potrebitima i kolegama. Dakle, vidljivo je kako postoji veliki društveni kapital u lokalnoj zajednici i prostor za aktivaciju mladih u sukreiranju i konzumaciji programa nezavisne kulturne scene u Čakovcu.

Društveni i kulturni aktivisti

Društveni i kulturni aktivisti čine skupinu koja svojim aktivnostima smjera na društvene promjene ili ukazuje na probleme u društvu. To su pojedinci koji su u većoj ili manjoj mjeri umreženi kroz svoje društvene mreže i do njih je prilično lako doći putem organizacija i inicijativa kojih su dio ili s kojima surađuju. U ovu kategoriju spadaju aktivisti koji se bore za opće dobro, ali i niz umjetnika koji su svojim umjetničkim radom prisutni u društvenom životu lokalne zajednice - profesionalci i volonteri u organizacijama civilnog društva, arhitekti, dizajneri, kustosi, muzejski

stručnjaci, glazbenici, umjetnici i drugi. Njihov broj u Čakovcu nije prevelik te se procjenjuje da ih je trenutno aktivno petstotinjak.

Ključni akteri nezavisne kulturne scene premalo kapaciteta odvajaju za razvoj odnosa i izgradnju publike. Najčešće se na tome ne radi ni na razini mapiranja potreba publike, evaluacije kvalitete programa i zadovoljavanja potreba publike. Važan uzrok tome su slabi kapaciteti aktera - ljudski, materijalni i financijski. No važno je osnažiti te organizacije kako bi mogli otvoriti prostor publici za participaciju u kreiranju i konzumaciji programa.

_ Suradnja - nacionalne i lokalne platforme, institucije i vlasti

U institucionalnom ekosustavu važnom za razvoj i djelovanje čakovečke nezavisne kulturne scene možemo prepoznati nekoliko ključnih platformi i institucija. S nekima od njih ključni akteri nezavisne kulturne scene surađuju često ili izrazito često, no s nekima je suradnja vrlo slaba ili ne postoji.

Ministarstvo kulture

Misija Ministarstva kulture jest osiguranje normativnih, organizacijskih, financijskih, materijalnih i drugih uvjeta za razvitak kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, medija, zaštitu i očuvanje kulturne baštine u Republici Hrvatskoj te predstavljanje hrvatske kulture u Europi i svijetu i podupiranje svestrane međunarodne kulturne suradnje.

Ministarstvo kulture podršku nezavisnoj kulturnoj sceni daje marginalno - u Strateškom planu Ministarstva kulture za razdoblje 2019.-2021. nezavisna kultura prepoznata je u Posebnom cilju 1.2. Razvoj nezavisne (izvaninstitucionalne) kulture gdje je fokus na potpori Zakladi „Kultura nova“, potpori programima/projektima inovativnih umjetničkih i kulturnih praksi, potpori vizualnim umjetnicima i potpori programima/projektima vizualnih umjetnosti. Tu potporu Ministarstvo kulture ostvaruje kroz javne pozive za predlaganje/financiranje programa/projekata u navedenim i drugim područjima.

<https://www.min-kulture.hr>

Zaklada Kultura nova

Zaklada Kultura nova pruža stručnu i financijsku potporu programima organizacija civilnog društva na području suvremene kulture i umjetnosti koji: potiču razvoj produkcijskih i organizacijskih kapaciteta nositelja programa; podižu razinu profesionalnog djelovanja putem neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja; potiču uspostavljanje međusektorske suradnje; pospješuju programsko umrežavanje i suradnju na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini; potiču umjetničko stvaralaštvo i kulturno djelovanje mladih; potiču i druge programe usmjerene ostvarivanju svrhe Zaklade. Zaklada provodi i vlastite programe iz navedenih područja.

<http://kulturanova.hr>

Savez udruga Klubtura

Savez udruga Klubtura / mreža Clubture osnovana je 2002. godine sa sjedištem u Zagrebu. To je neprofitna, inkluzivna, participativna mreža organizacija, koja radi na osnaživanju nezavisne kulturne scene. Glavne aktivnosti mreže usmjerene su programskom povezivanju, podizanju javne vidljivosti, poticanju organizacijskog razvoja scene te jačanju njezina utjecaja na promjenu institucionalnog okvira u kojem djeluje.

<http://www.clubture.org>

Međimurska županija

Međimurska županija svoj rad i podršku razvoju kulture provodi kroz Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i šport. Osim direktne podrške projektima (najčešće investicijskima koji se odnose na zaštitu kulturne baštine, te redovito sufinanciranje javnih institucija u kulturi kojih je (su)vlasnik, poput Muzeja Međimurja Čakovec), manji dio (zanemariv) podrške neinstitucionalnim projektima pruža kroz Program javnih potreba u kulturi Međimurske županije. Program najčešće svake godine ne bude realiziran u potpunosti. Međimurska županija za sada daje i deklarativnu podršku djelovanju Platforme za Društveni centar Čakovec. Platforma i Međimurska županija sklopile su „Sporazum o suupravljanju zgradom Scheier za razdoblje 2018.-2020”. Zgrada Scheier jedini je prezentacijski prostor u vlasništvu Međimurske županije.

<http://medjimurska-zupanija.hr>

Grad Čakovec

Unutar Upravnog odjela za društvene, protokolarnе i europske poslove djeluje Odsjek za društvene poslove koji se bavi predškolskim odgojem, osnovnim školstvom, kulturom, tehničkom kulturom, kulturnim manifestacijama, sportom, socijalnom zaštitom, stipendijama, vatrogastvom, udrugama građana, vjerskim zajednicama, nacionalnim manjinama. U Odsjeku rade 2 osobe, što dovoljno govori o mogućnosti bavljenja razvojem kulture u Čakovcu. Jednako kao i Međimurska županija, manji dio (opet zanemariv) podrške neinstitucionalnim projektima i projektima nezavisne kulture pruža kroz Javni poziv korisnicima proračuna Grada Čakovca za dostavu prijava za financijske potpore projektima i programima namijenjenima zadovoljavanju javnih potreba u društvenim djelatnostima Grada Čakovca.

<https://www.cakovec.hr/web/>

Ključne javne institucije u kulturi koje su osnovane i upravljane od strane Međimurske županije i/ili Grada Čakovca su:

Centar za kulturu Čakovec

Centar je kulturna, prosvjetna, informativna i javna ustanova, u 100% vlasništvu Grada Čakovca. Ključni programi su u području filmske, kazališne i likovne umjetnosti (Centar ima status državne galerije). Centar provodi redoviti i povremeni tematski kino program (poput Dječjeg filmskog programa, tribine Petkom u 22 i Filmofilije). Unutar Centra djeluje Kazališna družina Pinklec, redovito se organizira Kazališna tribina Cukorek, a Hrvatski Centar ASSITEJ (vodeća krovna udruga kazališta za djecu i mlade u Hrvatskoj) svake godine organizira susret svojih članova u Čakovcu, na kojem se predstavljaju najbolje predstave iz protekle sezone. Od ključnih glazbenih programa treba izdvojiti Majski muzički memorijal Josip Štolcer Slavenski, Festival komorne glazbe i Jazz Fair. Najdulju tradiciju ima program Tribina Čakovec četvrtkom. Centar upravlja i prostorom Male scene Vinko Lisjak.

<http://czk-cakovec.hr>

Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec

Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec ima status Županijske matične knjižnice, iako je u 100% vlasništvu Grada Čakovca. Knjižni fond broji više od 120.000

jedinične građe. Unutar knjižnice djeluju Odjel za odrasle, Studijski odjel, Dječji odjel, Igraonica i Bibliobusna služba (pokretna (putujuća) knjižnica). Unutar knjižnice djeluje i Županijska matična služba za narodne i školske knjižnice Međimurske županije te Zavičajna zbirka "Insulana". Knjižnica osim redovne djelatnosti provodi i brojne programe, poput Blabla, Čituljak, Mala filozofija, Ljetne radionice, Procvjetajmo i druge. Ponekad se u prostoru knjižnice organiziraju i izložbe.

<http://www.kcc.hr>

Muzej Međimurja Čakovec

Muzej Međimurja Čakovec je središnja regionalna ustanova posvećena očuvanju materijalne i duhovne baštine na području Međimurja. Njegova svrha je kompleksna muzejska djelatnost koja uključuje poslove: evidentiranja, sakupljanja, stručne i znanstvene obrade te prezentacije građe unutar stalnog postava ili putem povremenih tematskih izložbi. Muzej obavlja i poslove trajnog zaštićivanja muzejske građe, muzejske dokumentacije i muzejskih lokaliteta prema pravilima konzervatorske struke. Muzej putem edukativnih radionica, tematskih predavanja i publicističkom djelatnošću obrazuje o povijesnim, etnografskim i kulturološkim specifičnostima međimurskog kraja, dok se predstavljanje kulturnog nasljeđa i njegovanje lokalnog identiteta izvodi osmišljenim tematskim manifestacijama.

<http://mmc.hr>

Suradnja aktera čakovečke nezavisne scene s poslovnim sektorom je zanemariva.

2 _ Istraživanje o potrebama u nezavisnoj kulturi u Čakovcu

2/1 _ Zašto istraživanje o potrebama nezavisne kulture u Čakovcu?

U rujnu 2017. godine Platforma za Društveni centar Čakovec i Međimurska županija sklopile su „Sporazum o suupravljanju zgradom Scheier za razdoblje 2018.-2020”. Tim sporazumom započela je provedba decentraliziranog modela Društvenog centra Čakovec, koji će se idućih godina fokusirati na razvoj 4 javna i privatna prostora u kojima će se odvijati glavina programa nezavisne kulturne scene: 1/ Zgrada Scheier, 2/ Kuća Ladislava Kralja Međimurca, 3/ Prostor - klub Centra za mlade Čakovec i 4/ Impact Lab ACT Grupe (posljednja dva prostora smještena su u kompleksu bivše tvornice Stari hrast).

Kako bi se jasnije definirala strategija razvoja programa nezavisne kulturne scene u tim prostorima (i šire), odnosno programiranje prostora polilokacijskog centra, logičan korak je dublje istraživanje potreba ključnih aktera scene - publike i produkcije. Iako ključni akteri, organizacije civilnog društva na nezavisnoj kulturnoj sceni, kroz dugogodišnji rad u lokalnoj zajednici ukazuju na ključne izazove i otvaraju pitanja vlastitih potreba i potreba zajednice, te kontinuirano rade na umrežavanju i jačanju kapaciteta (kroz pokretanje i rad Platforme), ostaju i dalje otvorene neke teme za koje je potrebno utvrditi jasnije stanje. Dakle, svrha istraživanja bila je dobiti recentne podatke o stanju nezavisne kulturne scene u Čakovcu, ali i odgovore na ključna pitanja vezana uz razvoj čakovečke nezavisne kulturne scene.

2/2 _ Metodologija istraživanja

Istraživanje je provedeno u razdoblju od ožujka do lipnja 2018. godine triangulacijom, korištenjem različitih metoda:

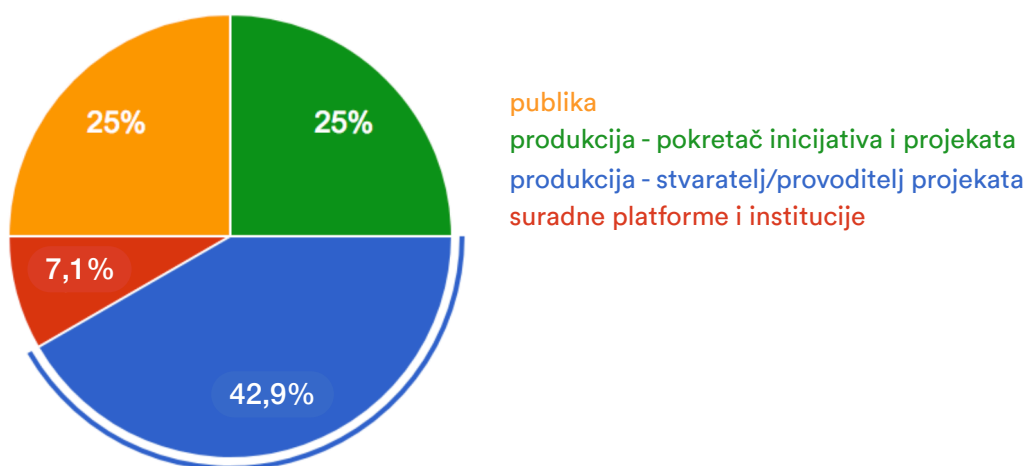
1_ kroz polustrukturirane intervjue s pet ključnih aktera (produkcija, publika i lokalne vlasti);

2_ kroz dvije fokus grupe na kojima je sudjelovalo ukupno 10 ključnih aktera (produkcija, publika i lokalne vlasti);

3_ strukturiranog online upitnika na koji je odgovorilo 13 ključnih aktera (produkcija i publika).

Poziv na istraživanje komuniciran je kroz direktnu komunikaciju (telefon, e-mailovi) i korištenjem društvene mreže Facebook.

Ukupno je u istraživanju sudjelovalo 28 ključnih aktera (produkcija, publika i lokalne vlasti):

Istraživanjem su obuhvaćena razmišljanja i stavovi o razvoju nezavisne kulturne scene u Čakovcu, razvijenosti ključnih područja / djelatnosti nezavisne kulturne scene, publici, stanju ključnih prostora i materijalnih resursa nezavisne kulturne scene i stavovi o društveno-kulturnom centru u Čakovcu.

2/3_ Rezultati istraživanja

_ Razvoj nezavisne kulturne scene u Čakovcu

1990-tih i početkom 2000-tih, u Čakovcu je nezavisna kulturna scena, naročito punk/hardcore i fanzinska kultura, bila jedna od najjačih u Hrvatskoj i regiji Zapadnog Balkana. posljednjih petnaestak godina djeluju tek poneke inicijative, projekti, organizacije i pojedinci. koja su ključna obilježja bila tadašnje, a koja su današnje scene? koji su ključni razlozi promjene?

Sudionici istraživanja smatraju da je nekadašnja nezavisna kulturna scena bila bazirana na djelovanju mlađe generacije koja je tada imala **čvrsta uvjerenja, istaknutu individualnost** i koja je vrlo jasno, **kritički komunicirala bunt, revolt prema politikama i prema komercijalizaciji kulturnih proizvoda**. Tadašnju scenu jačala je vrijednosna osnova temeljena na **uzajamnoj pomoći, solidarnosti i samoorganiziranju**. U to vrijeme, tržište nije diktiralo razvoj projekata i trendove. Bilo je puno više akcija, prakse - u različitim prostorima, različitim kontekstima - iz jednostavnog razloga što je svega bilo manje dostupno.

Danas živimo u drugo doba. Izgubio se individualan stav, kritičko razmišljanje, bunt. Većina kulturnih proizvoda se komercijalizirala, fokus je na **instant produkciji i konzumaciji**. Svega ima, lako je dostupno. Sudionici istraživanja smatraju da se time smanjuje i interes za akcije, motivacija. Zajedničko djelovanje više ne podrazumijeva fizički kontakt, plan i akciju već komunikaciju, raspravu u Facebook grupi. To se najviše odražava u razvijenosti lokalne publike. **Publika je danas komforna, lijena** - čeka da netko odradi i ponudi gotov proizvod, na kućnom pragu.

Neki sudionici istraživanja smatraju da su neki segmenti nezavisne kulturne scene jači nego ikad - prvenstveno punk/hardcore glazbena scena. Navode kako djeluje velikih broj odličnih bendova, promotera i klubova, poneki odlični webzine i portal.

“Nezavisna kulturna scena je i dalje tu, poput živog bića - hrani se i evoluira, razvija iz dana u dan.”

ključni elementi današnje nezavisne kulturne scene u Čakovcu

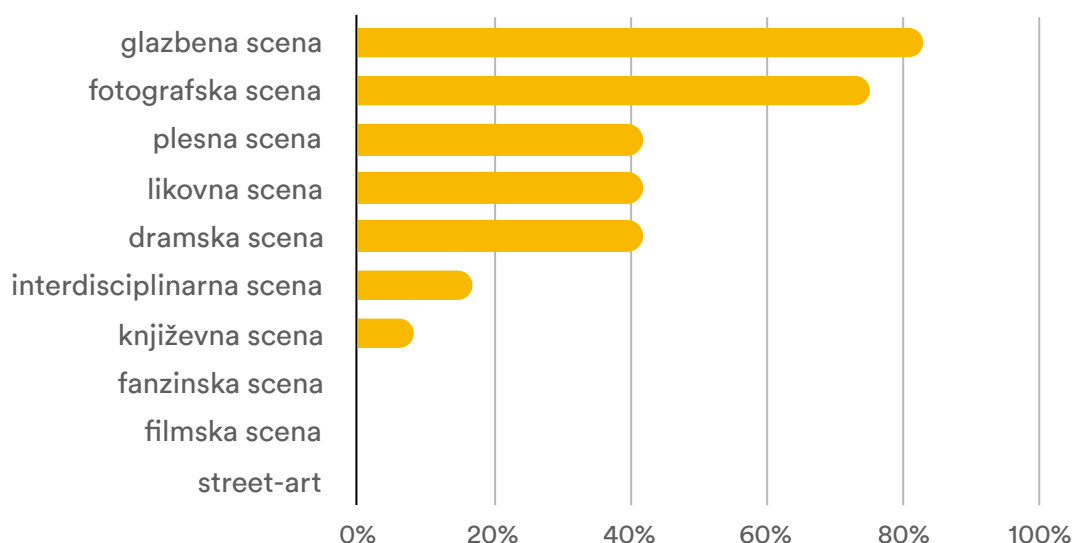
Sudionici istraživanja kao ključne elemente današnje čakovečke nezavisne kulturne scene prepoznaju **raznovrsnost inicijativa i projekata** te samu **kvalitetu projekata**. Te elemente ocjenjuju srednjom ocjenom - dobar. Slabiji ocjenjuju **inovativnost i održivost projekata** na nezavisnoj kulturnoj sceni. Najslabijim elementom pak ocjenjuju **brojnost novih inicijativa i projekata**, čime se potvrđuju fakti recentnih istraživanja i sami stavovi ključnih aktera nezavisne kulturne scene.

U prosjeku, razvijenost ključnih elemenata današnje nezavisne kulturne scene u Čakovcu sudionici istraživanja ocjenjuju niskom ocjenom dovoljan.

koja su područja nezavisne kulture danas najrazvijenija (po kriteriju brojnosti i raznovrsnosti inicijativa i projekata) u Čakovcu?

Sudionici istraživanja najrazvijenijom osjećaju **nezavisnu glazbenu scenu** - u prvom redu po brojnosti i raznovrsnosti punk, metal i hardcore bendova kao i samih glazbenih događaja. Kao ključnog aktera prepoznaju Centar za mlade Čakovec i klub Prostor kojim upravljaju.

Na visokoj poziciji razvijenosti prepoznaju i **fotografsku scenu**, gdje najjače djeluju Fotoklub Čakovec i udruga Fotografija, primarno kroz svoje edukacijske programe, ali i kontinuirane godišnje događaje (npr. Salon fotografije Čakovec).

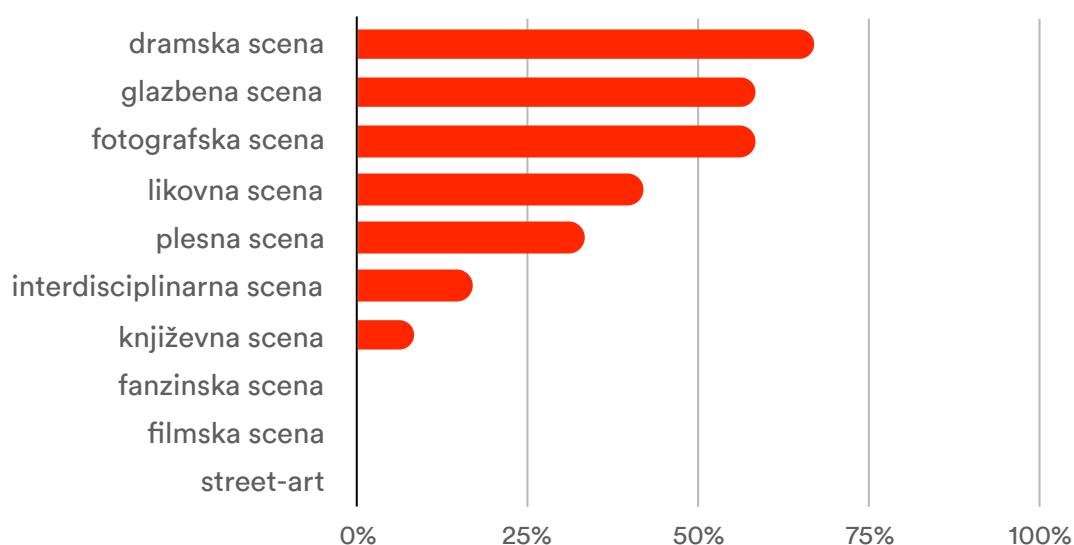

Slijede podjednako plesna, likovna i dramska scena. Ključni akteri u ovim područjima nezavisne kulture i njihovi programi opisani su u prvom poglavlju. Najmanje razvijena područja nezavisne kulture su književna (uključujući i fanzinsku), filmska djelatnost i street-art inicijative i projekti.

koja područja nezavisne kulture danas u Čakovcu imaju najkvalitetniju produkciju?

Iako srednje razvijena, **dramska nezavisna scena**, prema mišljenju sudionika istraživanja, radi najkvalitetniju produkciju.

Očekivano slijede glazbena, fotografska, likovna i plesna produkcija.

dovoljnost kontinuiranih programa/sadržaja nezavisne kulture danas u Čakovcu?

Više od 50% sudionika istraživanja nema mišljenje ili nije sigurna u dovoljnost stalnih, kontinuiranih programa nezavisne kulture. 10% ispitanika smatra da nema dovoljno programa. Dakle, **dvije trećine sudionika istraživanja smatra da nema ili nije sigurna u dovoljnost programa**. Očekivano (sukladno brojnosti publike na današnjim događajima, iz perspektive organizatora i publike), **trećina sudionika istraživanja smatra da ima dovoljno programa**.

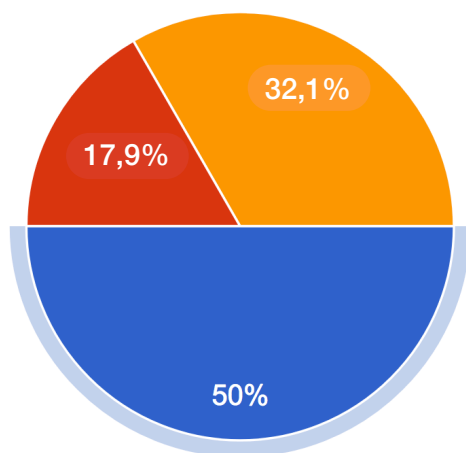
_ Publika nezavisnih kulturnih programa u Čakovcu

1990-tih i početkom 2000-tih, u Čakovcu je publika nezavisnih kulturnih programa bila vrlo razvijena (informirana i prisutna). koja su ključna obilježja bila tadašnje, a koja su današnje publike? koji su ključni elementi promjene?

Ključna obilježja i vrijednosti tadašnje publike bile su **vjernost, pripadnost, homogenost, angažiranost**. Ključna obilježja i vrijednosti današnje publike su **potrošačko-konzumentna hiperinflacija, trendseterstvo i zatvorenost**. Sudionici istraživanja ističu kako je svaka generacija drugačija, redovito dolazi do smjene generacija, samim time i vrijednosti i obilježja publike. Publika se mijenja i s obzirom na produkciju, kvalitetu programa, prostore u kojima se oni stvaraju i provode, dostupnost tih programa/sadržaja te s obzirom na to tko ih financira.

sukladnost današnje nezavisne produkcije, današnjih programa nezavisne kulture potrebama/zahtjevima lokalne i regionalne publike

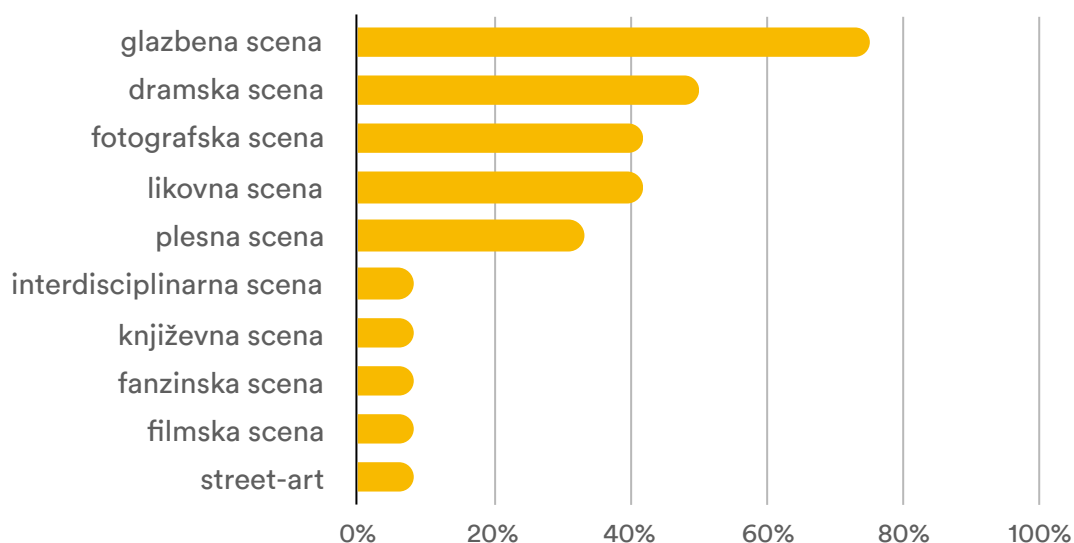
Polovica sudionika istraživanja smatra da današnji programi nezavisne kulture odgovaraju potrebama lokalne i regionalne publike. To je premali postotak kako bi se mogla opravdati današnja produkcija nezavisnih kulturnih programa. Ključni akteri produkcije nužno i hitno trebaju restrukturirati procese produkcije programa, otvoriti ih, omogućiti sudjelovanje publike, kvalitetnije komunicirati o potrebama i vrednovati zadovoljenje potreba. Predstoji razdoblje razvoja i preodgoja publike, što je vrlo zahtjevan, dugotrajan i skup zadatak.

ne
ne znam, ne mogu procijeniti
da

[koja područja nezavisne kulture u Čakovcu imaju najbrojniju publiku?](#)

Sukladno procjeni sudionika istraživanja o razvijenosti područja nezavisne kulture u Čakovcu, očekivano povratno komuniciraju kako najbrojniju publiku imaju **glazbeni programi**. Sudionici istraživanja nadalje najbrojniju publiku prepoznaju kod **dramskih, fotografskih i programa likovne umjetnosti** (prvenstveno izložbi), što nanovo ne čudi jer su upravo ti programi prepoznati kao najkvalitetniji. Zanimljivo je kako ispitanici prepoznaju kako i dalje, iako nema produkcije i pretjerane prezentacije programa književne i filmske scene, publika postoji. To je dobar signal i potrebno je jačati razvoj tih područja, koja u nekim drugim sredinama (u Hrvatskoj i drugim sličnim društveno-ekonomskih državama) čine stup nezavisne kulturne produkcije.

_ Prostori za nezavisne kulturne programe u Čakovcu [dostatnost današnjih prostora za produkciju i prezentaciju nezavisnih kulturnih projekata](#)

43% ispitanika smatra da su danas u Čakovcu prostori za produkciju i prezentaciju nezavisnih kulturnih projekata **nedostatni**. 18% pak smatra da su **dostatni, ali loše opremljeni**. Dakle, skoro **dvije trećine ključnih aktera** nezavisne kulturne scene smatra da prostori nezavisne kulturne scene **nisu**

dovoljni i nisu primjereni za kvalitetnu produkciju i prezentaciju. 25% sudionika istraživanja prepoznaje da prostornih resursa možda i ima dovoljno, ali iz raznih razloga nisu dovoljno iskorišteni (to se prvenstveno odnosi na prostore javnih institucija (Centar za kulturu Čakovec, Muzej Međimurja Čakovec, Zgrada Scheier...)). Samo 14% ključnih aktera nezavisne kulturne scene smatra da su u Čakovcu prostori za produkciju i prezentaciju nezavisnih kulturnih projekata dostatni, dovoljno iskorišteni i dobro opremljeni.

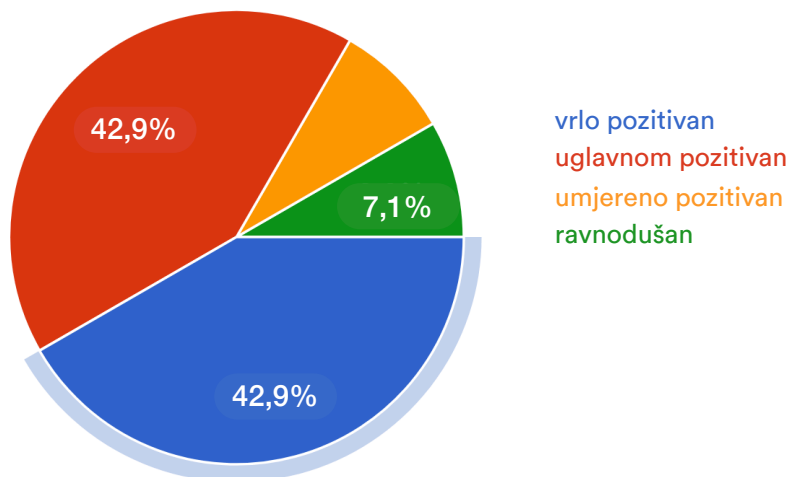
[koji ključni prostori i materijalni resursi za produkciju i prezentaciju nezavisnih kulturnih projekata danas nedostaju u Čakovcu?](#)

Ključnim akterima nezavisne kulturne scene **najviše nedostaje ugodni prostor za druženje i suradnju, mjesto susreta.** Kao najbolje rješenje ističu **društveno-kulturni centar**, koji bi trebao objediniti prostorne i materijalne resurse za produkciju i prezentaciju nezavisnih kulturnih projekata. Od specifičnih prostora, sudionici istraživanja ističu da najviše nedostaju **nezavisni galerijski prostori i prostor za produkciju i prezentaciju scenske umjetnosti**, te nakon toga podjednako ateljei, rezidencijalni prostori za slikare i pisce, kvalitetniji prostori za probe bendova, studiji za montažu i snimanje bendova, veći koncertni prostor. Dio ispitanika koji je smatrao da prostori za nezavisnu kulturu nisu dovoljno opremljeni, prepoznaju da nedostaje i izvedbene opreme (razglasi, rasvjeta, projektori).

_ Društveno-kulturni centar u Čakovcu

[stav o inicijativi za društveno-kulturni centar u Čakovcu](#)

Velika većina ispitanika daje ogromnu podršku inicijativi za društveno-kulturni centar - čak **85,8%** njih ima **izrazito pozitivan ili uglavnom pozitivan stav.** Nitko se nije izjasnio da ima negativan stav ili da ne zna za inicijativu. Takvi afirmativni stavovi šalju vrlo jasnu i pozitivnu poruku. U komentarima, sudionici istraživanja argumentiraju takve stavove nedostatkom mjesta okupljanja, mjesta koje nije usmjereno zadovoljavanju potreba samo jednog područja nezavisne kulture, mjesta koje nije usmjereno samo na konzumaciju nego i na produkciju i umrežavanje.

Inicijativu za Društveno-kulturni centar u Čakovcu ključni akteri nezavisne kulturne scene prepoznaju kao **novu energiju, novi zamah, novi val čakovečke nezavisne scene**.

Ipak, šalju i važnu poruku - da bi inicijativa uspjela, članice Platforme za Društveni centar Čakovec trebaju **hitno ojačati svoje organizacijske i provedbene kapacitete** te sama Platforma treba puno **jasnije i jače komunicirati** prema donosiocima odluka i zainteresiranoj javnosti.

[kakav prostor i kakav sadržaj/program bi trebao biti u društveno-kulturnom centru u Čakovcu?](#)

Ključni akteri nezavisne kulturne scene u prostoru društveno-kulturnog centra u Čakovcu žele vidjeti kontinuiran, kvalitetan, raznolik, jasan, participativan, otvoren, tematski usmjeren **program** koji zadovoljava potrebe ciljanih grupa. U prostoru prezentacijski program treba biti uravnotežen s produkcijom, ne smije prevladavati kao što je to danas stanje. Tematski, sukladno stanju razvijenosti područja i publike, fokus treba biti na glazbenoj, dramskoj, fotografskoj, likovnoj i plesnoj sceni. Neki ispitanici smatraju da se sam prostor programski treba profilirati i kao hub / lab / inkubator za nove društveno-kulturne radnike i inicijative. **Prostor** treba biti dobro opremljen, multifunkcionalan, prilagodljiv/modularan, s kvalitetnom opremom, pristupačan, otvoren za sve zainteresirane (pod jasnim kriterijima), otvoren tijekom dana kroz neki duži period (ne samo u večernjim satima), jasno i kvalitetno upravljano. Svakako treba biti dovoljno velik da može smjestiti sav potreban program da bude samoodrživ.

3 _ Analiza financiranja ustanova i organizacija civilnog društva u kulturi u Čakovcu

3/1_ Zašto istraživanje / analiza financiranja ustanova i organizacija civilnog društva u kulturi u Čakovcu?

Već nekoliko godina, ključni akteri nezavisne kulturne scene u javnom diskursu upozoravaju na veliki nesrazmjer financiranja institucionalne i izvaninstitucionalne, nezavisne kulture, što ima za posljedicu direktan utjecaj na djelovanje takvih inicijativa i organizacija, ali i na razvoj samog nezavisnog kulturnog sektora.

Ovim kratkim istraživanjem / analizom želi se usporediti, pojasniti i približiti modele financiranja i iznose sredstava koje Grad Čakovec i Međimurska županija izdvajaju za ustanove i organizacije civilnog društva u kulturi, a koje djeluju na području grada Čakovca. Istraživanje daje i kraći pregled financiranja triju ključnih javnih ustanova u kulturi te pregled financiranja spomenutih organizacija civilnog društva koje djeluju u gradu Čakovcu.

Istraživanje pokriva razdoblje od 2015. do 2017. godine, ponekad s projekcijama za 2018. godinu. Podaci korišteni u istraživanju preuzeti su s internetskih stranica Grada Čakovca, Međimurske županije i Registra neprofitnih organizacija Ministarstva financija.

3/2_ Financiranje ustanova u kulturi u Čakovcu

_ Proračun Grada Čakovca

U Proračunu Grada Čakovca, izdvajanja za kulturu u protekle 3 godine, odnosno u razdoblju od 2015.-2017. godine, u prosjeku čine 9% ukupnog proračuna, pri čemu je **vidljiv trend rasta** s 8,21% koliko je iznosilo izdvajanje za kulturu u odnosu na izvršenje Proračuna za 2015. godinu na 10,57% koliko iznosi u 2017. godini (s projekcijom stabilizacije financiranja na oko 10% ukupnog proračuna). No, većina ovih izdvajanja usmjerena je u rad dviju ustanova u kulturi koje su u vlasništvu Grada: **Gradske knjižnice Nikola Zrinski Čakovec** i **Centra za kulturu Čakovec** – u 2017. godini je za njihov rad utrošeno 9,7 milijuna kuna, što čini **67% ukupnog izdvajanja** za kulturu te godine. Osim ove dvije ustanove, manji dio proračunskih sredstava namijenjenih kulturi utrošen je i rad Muzeja Međimurja Čakovec (33.000 kuna).

Izdvajanja za programe i projekte nezavisne kulturne scene posljednje tri godine u prosjeku se kreću oko 1,43% ukupnog proračuna za kulturu Grada Čakovca, s **jasnom tendencijom smanjenja financiranja**. Udjeli izdvajanja za programe i projekte nezavisne kulturne scene u ukupnom proračunu Grada Čakovca prikazuju se kroz sve godine u promilima.

	2015	2016	2017	2018 (plan)	2019 (projekcija)
Centar za kulturu Čakovec	3.112.500	5.474.104	5.913.684	6.137.800	5.915.000
Knjižnica NZ Čakovec	2.530.600	3.636.252	3.770.265	4.651.154	4.655.154
Muzej Međimurja Čakovec	0	0	32.769	100.000	150.000
Ukupni proračun	107.892.199	140.401.634	136.799.769	158.226.910	152.432.579
Ukupno: kultura	8.860.673	12.310.317	14.456.795	16.161.954	15.945.154
Udio u ukupnom proračunu	8,21%	8,77%	10,57%	10,21%	10,46%
Od čega: nezavisna kultura	136.984	151.207	216.812	200.000	212.000
Udio od Ukupno: kultura	1,55%	1,23%	1,50%	1,24%	1,33%
Udio u Ukupnom proračunu	0,13%	0,11%	0,16%	0,13%	0,14%

_ Proračun Međimurske županije

U Proračunu Međimurske županije, u protekle 3 godine, izdvajanja za kulturu čine u prosjeku nešto više od 1,8%, pri čemu je vidljiv **trend smanjenja udjela**, s 3,39% u 2015. godini na 1,32% u 2017. godini. Osim toga, potrebno je spomenuti da se od ovog izdvajanja 67,64% odnosi na financiranje 3 ustanove u kulturi s područja Čakovca (Muzej Međimurja Čakovec, Centar za kulturu Čakovec i Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec). Ostatak financiranja kulture županijskim proračunom uglavnom obuhvaća ostale centre za kulturu i knjižnice s područja cijelog Međimurja, investicijske projekte zaštite kulturne baštine i ostale programe u kulturi te udruge koje djeluju u području kulture (u prosjeku 150.000 kn godišnje - u odnosu na ukupni proračun to je samo 0,04% utrošenih sredstava, dok u odnosu na ukupni proračun za kulturu iznosi 2,34%). Iz županijskog proračuna u promatranom razdoblju **nije bilo financiranja organizacija civilnog društva** s područja Čakovca koje djeluju na **nezavisnoj kulturnoj sceni**.

	2015	2016	2017	2018 (plan)	2019 (projekcija)
Centar za kulturu Čakovec	120.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Knjižnica NZ Čakovec	410.000	168.116	300.000	440.000	440.000
Muzej Međimurja Čakovec	1.987.318	1.987.318	3.163.979	6.038.347	6.500.000
Ukupni proračun	125.333.794	498.011.765	404.285.524	559.463.735	528.465.613
Ukupno: kultura	4.253.245	3.579.150	5.342.674	8.573.347	9.035.000
Udio u ukupnom proračunu	3,39%	0,72%	1,32%	1,53%	1,71%
Od čega: nezavisna kultura	0	0	0	0	0
Udio od Ukupno: kultura	0%	0%	0%	0%	0%
Udio u Ukupnom proračunu	0%	0%	0%	0%	0%

Sumarno, kada preklapimo financijske podatke Grada Čakovca i Međimurske županije, podaci izgledaju još lošije - za kulturu se u prosjeku izdvaja tek oko 3,5% ukupnog proračuna, dok udio nezavisnih kulturnih programa u ukupnom proračunu za kulturu obje jedinice lokalne i regionalne samouprave ne prelazi 1% postojećeg i budućeg financiranja.

	2015	2016	2017	2018 (plan)	2019 (projekcija)
Centar za kulturu Čakovec	3.232.500	5.624.104	6.063.684	6.287.800	6.065.000
Knjižnica NZ Čakovec	2.940.600	3.804.368	4.070.265	5.091.154	5.095.154
Muzej Međimurja Čakovec	1.987.318	1.987.318	3.196.748	6.138.347	6.650.000
Ukupni proračun	233.225.993	638.413.399	541.085.293	717.690.645	680.898.192
Ukupno: kultura	13.113.918	15.889.467	19.799.469	24.735.301	24.980.154
Udio u ukupnom proračunu	5,62%	2,49%	3,66%	3,45%	3,67%
Od čega: nezavisna kultura	136.984	151.207	216.812	200.000	212.000
Udio od Ukupno: kultura	1,04%	0,95%	1,10%	0,81%	0,85%
Udio u Ukupnom proračunu	0,06%	0,02%	0,04%	0,03%	0,03%

_ Proračuni ustanova u kulturi u Čakovcu

U Čakovcu djeluju tri značajne javne ustanove u kulturi:

Centar za kulturu Čakovec - u 100%-tnom vlasništvu Grada Čakovca;

Knjižnica Nikola Zrinski Čakovec - u 100%-tnom vlasništvu Grada Čakovca;

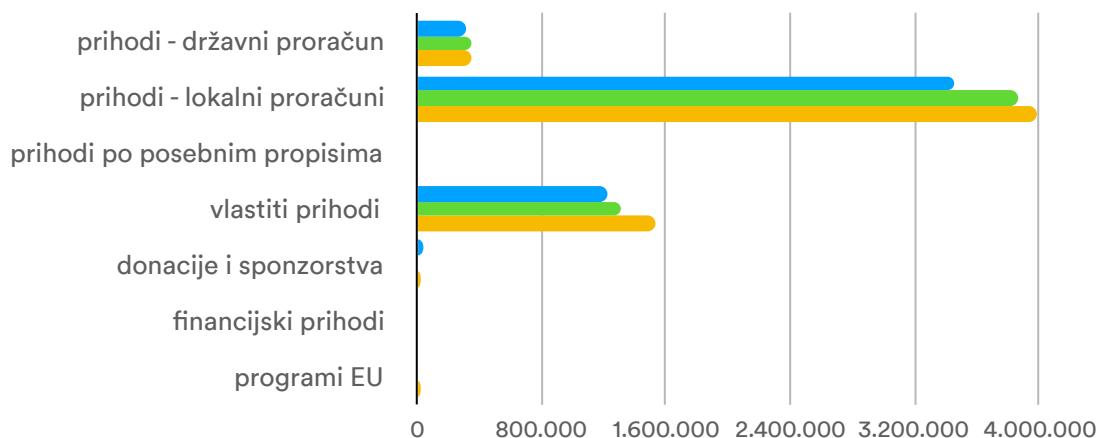
Muzej Međimurja Čakovec - u 100%-tnom vlasništvu Međimurske županije.

Centar za kulturu Čakovec

U Centru za kulturu Čakovec u 2017. godini bila su zaposlena 22 radnika. Struktura prihoda Centra pokazuje da većina prihoda (67% u 2017. godini) dolazi iz lokalnog proračuna (Grad Čakovec, Međimurska županija i međimurske općine), dok struktura rashoda pokazuje da najveći udio (45% u 2017. godini) čine rashodi za zaposlene, te rashodi za usluge (31%).

Centar vlastitim приходima uspijeva pokriti tek 26% ukupnih rashoda, a vlastiti prihodi koje čine prihodi od prodaje ulaznica za programe, te najma prostora i opreme nisu dovoljni ni za pokriće rashoda zaposlenih.

	prihodi - državni proračun	prihodi - lokalni proračuni	prihodi po posebnim propisima	vlastiti prihodi	donacije i sponzorstva	financijski prihodi	programi EU
2015	321.520	3.449.616	17.715	1.222.056	37.376	0	0
2016	360.712	3.873.268	256	1.315.620	7.000	142	0
2017	360.800	3.988.969	12.528	1.532.942	21.322	0	35.038

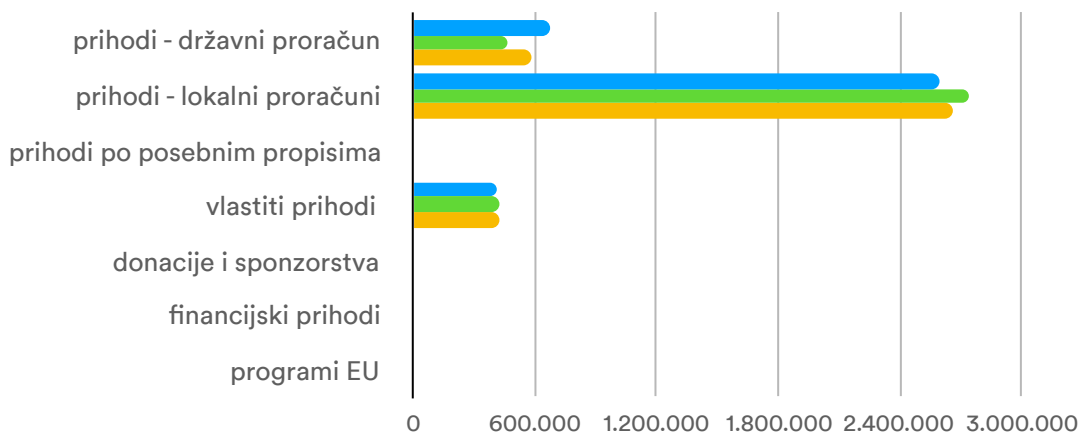
Rashodi	2015	2016	2017
Rashodi za zaposlene	2.173.023	2.373.810	2.461.763
Naknade troškova zaposlenih	167.564	174.631	194.153
Rashodi za materijal i energiju	416.048	415.616	424.262
Rashodi za usluge	1.466.515	1.622.037	1.805.951
Ostali rashodi poslovanja	275.101	285.075	317.804
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	452.616	587.960	692.455
Kapitalna ulaganja	0	0	0
Financijski rashodi	16.458	14.974	17.296
UKUPNI RASHODI	4.967.325	5.474.103	5.913.684

Knjižnica “Nikola Zrinski” Čakovec

Knjižnica “Nikola Zrinski” Čakovec je na kraju 2017. godine imala zaposlenih 20 radnika, a ostvarila je 3,7 milijuna kuna prihoda.

Struktura prihoda pokazuje da većina prihoda dolazi iz lokalnog proračuna (72% u 2017. godini pri čemu je većina prihoda iz proračuna Grada Čakovca). Vlastiti prihodi koje čine prihodi od članarina i zakasnine, usluga fotokopiranja, korištenja interneta i prodaje stare rashodovane građe čine 12% ukupnih prihoda u 2017. godini.

	prihodi - državni proračun	prihodi - lokalni proračuni	prihodi po posebnim propisima	vlastiti prihodi	donacije i sponzorstva	financijski prihodi	programi EU
2015	676.715	2.598.933		416.036	119	207	0
2016	468.718	2.735.122	6.751	423.116	1.000	133	0
2017	589.668	2.655.300	12.528	430.876		37	0

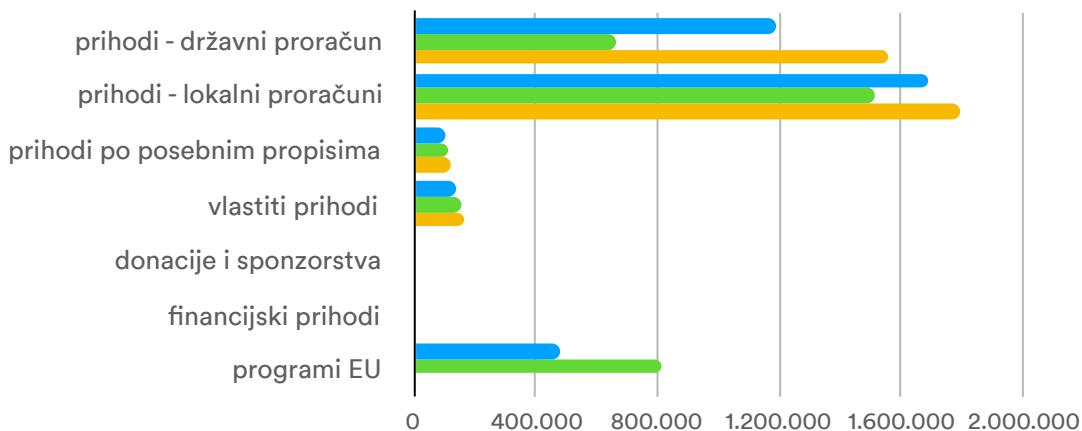
Struktura rashoda pokazuje da čak 76% svih rashoda čine rashodi za zaposlene, dok rashodi za nabavu nefinancijske imovine (nabava informatičke opreme i nabava knjižne građe) čine tek 11%.

Rashodi	2015	2016	2017
Rashodi za zaposlene	2.517.749	2.694.851	2.707.075
Naknade troškova zaposlenih	146.557	149.567	149.929
Rashodi za materijal i energiju	136.030	135.895	134.482
Rashodi za usluge	232.724	182.324	275.170
Ostali rashodi poslovanja	77.632	64.666	76.060
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	617.187	414.478	421.404
Kapitalna ulaganja	0	0	0
Financijski rashodi	5.322	5.471	6.145
UKUPNI RASHODI	3.733.201	3.647.252	3.770.265

Muzej Međimurja Čakovec

U 2017. godini u muzeju je bilo zaposleno 11 radnika. Muzej je u 2017. godini imao 3,6 milijuna kuna prihoda. U strukturi prihoda, u 2017. godini prihodi iz državnog proračuna čine 43%, prihodi iz lokalnog proračuna (većinom proračun Međimurske županije) čine 49%, dok vlastiti prihodi (prodaja ulaznica i sl.) čine 4%. Muzej je u protekle 3 godine ostvario i prihode iz EU fondova (12% od ukupnih prihoda tijekom 2015.-2017.), a ujedno je u 2017. godini započela provedba EU projekta vrijednog 41 milijun kuna. U strukturi rashoda, 41% čine rashodi za zaposlene, a 33% čine kapitalna ulaganja i nabava nefinancijske imovine.

	prihodi - državni proračun	prihodi - lokalni proračuni	prihodi po posebnim propisima	vlastiti prihodi	donacije i sponzorstva	financijski prihodi	programi EU
2015	1.188.853	1.689.818	99.852	141.870	2.000	641	481.170
2016	659.840	1.510.277	109.322	155.326	4.000	702	810.918
2017	1.558.598	1.790.090	118.809	161.969	8.200	976	0

Rashodi	2015	2016	2017
Rashodi za zaposlene	1.223.845	1.218.882	1.212.206
Naknade troškova zaposlenih	56.035	69.003	72.793
Rashodi za materijal i energiju	168.745	173.113	192.610
Rashodi za usluge	764.670	437.089	483.379
Ostali rashodi poslovanja	82.682	60.178	135.934
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	215.571	153.886	141.063
Kapitalna ulaganja	1.420.839	924.890	921.806
Financijski rashodi	7.168	4.289	4.187
UKUPNI RASHODI	3.939.554	3.041.329	3.163.978

U sljedećoj tablici prikazani su svi prihodi i rashodi javnih ustanova u kulturi na području Grada Čakovca. Iz tablice se može vidjeti da su ove **tri ustanove** u protekle 3 godine iz lokalnih proračuna (Grada Čakovca i Međimurske županije) dobile čak **24 milijuna kuna**. Istovremeno su **organizacije civilnog društva** s područja Grada Čakovca koje se bave programima nezavisne kulture iz lokalnog proračuna (i to jedino Grada Čakovca) dobile **0,5 milijuna kuna** - dakle skoro **50 puta manje sredstava**.

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi - Državni proračun	2.187.088	1.489.270	2.509.066
Prihodi - proračun Međimurska Županija	1.878.151	1.818.393	1.889.321
Prihodi - Grad Čakovec	5.643.100	6.233.228	6.462.630
Prihodi - proračun JLS	217.116	67.046	82.408
Prihodi po posebnim propisima	117.567	116.329	143.865
Vlastiti prihodi	1.779.962	1.894.062	2.125.787
Donacije i sponzorstva	39.495	12.000	29.522
Financijski prihodi	848	977	1.013
Programi EU	481.170	810.918	35.038
UKUPNI PRIHODI	12.344.497	12.442.223	13.278.650
Rashodi	2015	2016	2017
Rashodi za zaposlene	5.914.617	6.287.543	6.381.044
Naknade troškova zaposlenih	370.156	393.201	416.875
Rashodi za materijal i energiju	720.823	724.624	751.354
Rashodi za usluge	2.463.909	2.241.450	2.564.500
Ostali rashodi poslovanja	435.415	409.919	529.798
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	1.285.374	1.156.324	1.254.922
Kapitalna ulaganja	1.420.839	924.890	921.806
Financijski rashodi	28.948	24.734	27.628
UKUPNI RASHODI	12.640.080	12.162.684	12.847.927

3/3_ **Financiranje organizacija civilnog društva u nezavisnoj kulturi u Čakovcu**

_ Prihodi organizacija civilnog društva u nezavisnoj kulturi u Čakovcu

Centar za mlade Čakovec

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi od donacija - državni proračun	10.191	159.317	100.219
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	90.600	79.500	112.834
Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	0	0	30.767
Prihodi od donacija - građani	0	0	7.000

Prihodi od donacija - ostalo	3.600	117.916	0
Financijski prihodi	5	4	3
Vlastiti prihodi	2.520	3.270	3.330
Članarina	1.200	0	0
Ostalo	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	108.116	360.007	254.153

Udruga Fotografija

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi od donacija - državni proračun	25.000	25.000	30.000
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	0	0	0
Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	0	0	0
Prihodi od donacija - građani	0	0	0
Prihodi od donacija - ostalo	0	0	0
Financijski prihodi	0	0	0
Vlastiti prihodi	6.000	19.050	0
Članarina	500	150	750
Ostalo	0	1	0
UKUPNI PRIHODI	31.500	44.201	30.750

Studio suvremenog plesa Teuta

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi od donacija - državni proračun	0	0	0
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	17.199	14.816	32.947
Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	3.000	0	0
Prihodi od donacija - građani	22.113	0	0
Prihodi od donacija - ostalo	0	0	0
Financijski prihodi	0	5	2
Vlastiti prihodi	0	0	0
Članarina	113.130	113.190	119.430
Ostalo	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	155.442	128.011	152.379

HDLU Međimurje

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi od donacija - državni proračun	0	0	0
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	2.000	5.000	0

Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	0	0	0
Prihodi od donacija - građani	0	150	0
Prihodi od donacija - ostalo	0	0	0
Financijski prihodi	1	0	1
Vlastiti prihodi	0	0	0
Članarina	0	0	0
Ostalo	0	0	0
UKUPNI PRIHODI	2.001	5.150	1

Kulturna udruga Pokret Plus

Izvor prihoda	2015	2016	2017
Prihodi od donacija - državni proračun	0	0	0
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	149.918	145.000	108.200
Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	0	0	0
Prihodi od donacija - građani	0	0	0
Prihodi od donacija - ostalo	5.007	4.000	10.500
Financijski prihodi	0	0	0
Vlastiti prihodi	0	0	0
Članarina	0	0	0
Ostalo	6.040	2.002	4.500
UKUPNI PRIHODI	160.965	151.002	123.200

Zbirno, izvori financiranja svih organizacija izgledaju ovako:

Izvor prihoda	2015	%	2016	%	2017	%
Prihodi od donacija - državni proračun	35.191	8%	184.317	27%	130.219	23%
Prihodi od donacija - proračun JLS/MŽ	259.717	57%	244.316	35%	253.981	45%
Prihodi - ino vlade i međunarodne organizacije	3.000	1%	0	0%	30.767	5%
Prihodi od donacija - građani	22.113	5%	150	0%	7.000	1%
Prihodi od donacija - ostalo	8.607	2%	121.916	18%	10.500	2%
Financijski prihodi	6	0%	9	0%	6	0%
Vlastiti prihodi	8.520	2%	22.320	3%	3.330	1%
Članarina	114.830	25%	113.340	16%	120.180	21%
Ostalo	6.040	1%	2.003	0%	4.500	1%
UKUPNI PRIHODI	458.024	100%	688.371	100%	560.483	100%

Vidljivo je da kroz promatrano razdoblje najveći udio u financiranju navedenih organizacija imaju prihodi od donacija iz lokalnog proračuna (u

najvećoj mjeri se odnosi na proračun Grada Čakovca), koji čine 45% ukupnih prihoda. Prihodi koji su isključivo vezani uz djelatnost organizacija, a nisu vezani uz nacionalne ili lokalne proračune – kao npr. prihodi od članarina i prihodi od pružanja usluga čine 22% ukupnih prihoda.

Sredstva iz EU fondova sudjeluju s manjim udjelom u strukturi prihoda - tek 2% ukupnih prihoda. Ovako malen postotak, rezultat je slabijih kapaciteta (ljudskih, infrastrukturnih, financijskih) organizacija da bi provodile veće razvojne projekte, te se stoga usmjeravaju na sredstva nacionalnih fondova, prvenstveno na sredstva Ministarstva kulture te sredstva Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Ove organizacije uglavnom nemaju zaposlenih već svoje aktivnosti provode zahvaljujući angažmanu volontera. Centar za mlade Čakovec, po ostvarenju ukupnih prihoda, najaktivnija je od ovih organizacija - no Centar za mlade je u 2017. godini imao zaposlena 2 radnika, što je sigurno omogućilo provedbu novih aktivnosti.

Struktura izvora financiranja kroz godine uglavnom je na jednakoj razini.

3/4_ Zaključak

Analiza financiranja ustanova i organizacija civilnog društva u kulturi u Čakovcu ukazuje na nekoliko bitnih činjenica:

1_ Izvjestan je trend smanjenja financiranja potreba u kulturi - lako i gradski i županijski proračuni rastu, istovremeno ne dolazi do proporcionalnog rasta izdvajanja za kulturu. Slijevanje većine proračunskih sredstava u 3 institucije u kulturi navodi na zaključak da još uvijek ne postoji razumijevanje pozitivnog utjecaja neinstitucionalnih inicijativa na lokalnu zajednicu, koji nastaje poticanjem različitih aktera da djeluju u mnogobrojnim oblicima kulturnog djelovanja.

2_ Nепрепознатljivost programa nezavisne kulture - jaz između financiranja institucionalnih, "tradicionalnih" programa u kulturi i programa nezavisne kulture raste. U 2017. godini, institucije u kulturi su iz lokalnih proračuna dobile skoro 50 puta više sredstava nego organizacije civilnoga

društva koje se bave programima nezavisne kulture (24 milijuna kuna / 0,5 milijuna kuna).

3_ Ulaganje u organizacije civilnog društva koje se bave programima nezavisne kulture vodi ka daljnjem razvoju tih istih organizacija i pronalaženju novih izvora financiranja - financijski poticaj iz lokalnih proračuna svakako je bio jedan od okidača koji je omogućio zapošljavanje u Centru za mlade Čakovec. No istovremeno su ta zapošljavanja omogućila usmjerenost organizacije ka drugim izvorima financiranja (EU sredstva, sredstva nacionalnog proračuna, vlastiti prohodi, članarine).

Lokalne vlasti, na žalost, još uvijek **ne vide utjecaj na lokalnu zajednicu koji nastaje ulaganjem u programe organizacija civilnog društva**, konkretno u ovom slučaju, programe nezavisne kulture. Ulaganje dovodi do jačanja kapaciteta (financijskih, materijalnih i ljudskih) koji pak vode ka kvalitetnijim programskim aktivnostima, što dovodi do novih oblika financiranja čime se smanjuje udio lokalnog proračuna u financiranju nezavisne kulture.

Svako sadašnje ulaganje iz lokalnog proračuna u programe nezavisne kulture, vodi ka mogućem smanjenju angažiranja lokalnog proračuna za te iste programe u budućnosti.

— Impresum

Izrazi koji se za fizičke osobe u ovom dokumentu koriste u muškom rodu su neutralni i odnose se na osobe muškog i ženskog spola.

Uredili Teo Petričević, Sunčana Glavina Petričević

Lektura <https://ispravi.me>

Prijelom teksta #jezuskristus

Ova publikacija je izrađena uz financijsku podršku Zaklade “Kultura nova”.
Mišljenja izražena u ovoj publikaciji odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Zaklade “Kultura nova”.

Zaklada
Kultura nova

Literatura

Brumec, Sebastijan. ACTINK - serija tekstova, dostupno na <https://drustvenicentar.hr/>

Buršić, Edgar. *Mreža Klubture: mapiranje organizacija izvaninstitucionalne kulture*, Savez udruga Klubtura, Zagreb 2014.

Kardov, Kruno; Pavić, Ivana; Višnić, Emina. *Istraživanje nezavisnog kulturnog sektora: mreža Klubtura*, Savez udruga Klubtura, Zagreb, 2006.

Komunikacijska strategija Platforme za Društveni centar Čakovec, prosinac 2015. – prosinac 2016., dostupno na <https://drustvenicentar.hr/>

Krajcer Vitez, Davor. *Čakovec Hardcore Punk povijest iz mog kuta gledišta, serija tekstova*, dostupno na <https://kraykulla.wordpress.com>

Mrduljaš, Maroje; Vidović, Dea. *Dizajn i nezavisna kultura*, Savez udruga Klubtura: UPI-2M Plus : Kurziv - Platforma za pitanja kulture, medija i društva, Zagreb, 2010

OPERANDUM I (2013), II (2014), III (2015), IV (2016), V (2017), KAoperativa, dostupno na <https://kaoperativa.org/dokumenti>

Perasović, Benjamin. *Urbana plemena*, Hrvatska sveučilišna naklada, 2001

Strateški plan Ministarstva kulture 2016. – 2018., dostupan na <http://www.min-kulture.hr>

Vidović, Dea. *Uradimo zajedno. Prakse i tendencije sudioničkoga upravljanja u kulturi u Republici Hrvatskoj*, Zaklada 'Kultura nova', 2018.

— Dodatak 1 — Popis nezavisnih bendova koji su djelovali od 1990-tih do danas (neki i danas djeluju)

Ab ovo	Geschirrspülmittel	NAP
Abio Genesis	Gešmakštofe	Niurgun Bootur
Anarhija	Glas generacije	Ourselves
Antitoples	Grasshoppers	Outre
Bad Blood	Green Machine	Overdose
Bakterije	H5N1	Panišmanteri
Banda	Hangover	Pankeri
Baza	Heena	Panty Waists
Bez Panike	Implicite	Partleki
Bezdan	I'm a Jedi	Path of survival
Beyond Recognition	Jacky Kill the Bitch	Pod silom živ
Bismarck	Jembrela	Pozoji
Britney's Pierce	Joal	Propala investicija!
Brutalne babe	K.D.S.Z.	Resume
Bulletproof	Koma	R.I.P.
Cartagra	Komedija	Sadistic Torture
Clone Age	Kraykulla and the	Seekers Planet /
Corewar	Gipsy Fuckers	October Light
D Pimpači	KLUG	Selfconfused
Deformed Carrion	KNC	Sobari
Detfiš	Krejzi Đon	Spin 69
Dimidium	Kroejša Drekords	Šumeće tablete
Disaharidi	Kurvino blago	T.T.H.N.Z.
Disposables	KZL	The Disposables
DNS	Malo morgen!	The Farewell Reason
Drač	Manaste 9	The Velež
Drop dead	Media Stres	Under Melody
Emphasis	Motorno ulje	VIS Maior
Fallout	Moonchild	Waitapu
Fester what?	Mustač bend	Youth Against
Feuacid	Najveribest	

— Dodatak 2 _ Popis fanzina koji su izlazili od 1990-tih do danas

Čoplek

De fuck to

Eržikej

Evo vam na

Free Spirit

Hush?

Kiosk

Knjiga žalbe

Lifeline

No faith

TRN zine

Tzscha?

You&Me

Zoom

Živjela komercijala

Život na sjeveru